

ἀχαῖρευτα ἐπίθ. σύνηθ. ἀχαγίριφτα Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀχαῖρευτος.

Χωρίς προκοπὴν ἔνθ' ἄν.: Ἀχαῖρευτα ἔζησε ὅλη του τὴ ζωὴ σύνηθ. || Φρ. Κακὰ καὶ ἀχαῖρευτα (κακῶς, ἀνεπιτυχῶς) Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.

ἀχαῖρευτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) ἀχαγίριφτους βόρ. ἰδιώμ. ἀχαγίριφτους Ἰμβρ. Λέσβ. ἀχαέρευτος Κρήτ. (Σητ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χαῖρευτός < *χαῖ-ρεύω < χαῖρι.

1) Ἀπρόκοπος, ἀνίκανος, φυγόπονος κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.): Ἀχαῖρευτος ἄνθρωπος. Ἀχαῖρευτο παιδί. Ἀχαῖρευτο κορμί κοιν. || Γνωμ. Τί τοὺς θῆς τοὺς πολλοὺς καὶ ἀχαῖρευτους, ἕνας καὶ προκομμένος Αἴγιν. Συνών. ἀχαῖ-ρωτος 1. β) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ εὐδοκιμήσῃ, ἀτυχὴς σύνηθ.: Ἐμεινε 'ς ὅλη του τὴ ζωὴ ἀχαῖρευτος σύνηθ. Ἀχαῖ-ρευτος ἄνθρωπος, ὅλα στραβά τοῦ ῥχονται Εὐβ. Πβ. ἀ-κερδος. γ) Εὐφημητικῶς τὸ γεννητικὸν ὄργανον Εὐβ. (Κάρυστ.): Τὴν ἔτρωε τ' ἀχαῖρευτό της. δ) Ὁ μὴ ἀνα-πτυσσόμενος, ἐπὶ ζώων καὶ φυτῶν σύνηθ.: Ἀχαῖρευτο γαττί-κατσίκι-κοπάδι κττ. Φυτεῖα ἀχαῖρευτη Λεξ. Δημητρ. Ἀχαῖρευτο γέννημα Κύθηρ. 2) Δύστροπος, κακὸς πολ-λαχ.: Μὲ τὰ φτωχὰ καὶ τριμμένα ροῦχα τοὺς ἔδειχναν πῶς δούλευαν σὲ φτωχὸ ἢ ἀχαῖρευτο ἀφεντικὸ (ἐκ διηγ.) Σαλαμ. || Ἀσμ.

Ὡς πότε θὰ μὲ παιδεύγῃς, ἀχαῖρευτο κορμί;

δῶσ' μου μὴν ἑλευτερίαν, νὰ σὲ ἀγαπῶ πολὺ

Ἰων. (Κρήν.) 3) Ὁ μὴ διαρκῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον Στερε-λλ. (Αἰτωλ.): Ἀχαῖριφτα γίν'καν τὰ λιφτιά.

ἀχαῖρωτος ἐπίθ. Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀχαῖα Γύθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χαῖρωτός < *χαῖ-ρώνω ἢ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ οὐσ. χαῖρι.

1) Ἀχαῖρευτος 1, ὁ ἰδ., Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀ-χαῖα): Μούντζωσέ τον τὸν ἀχαῖρωτον, δὲ θὰ ἰδῇ προκοπὴ πο-τέ του Ἀχαῖα. Ἀχαῖρωτος νὰ ζήσῃς! (ἀρά) Κεφαλλ. 2) Ἐκεῖνος ὅστις εἶθε νὰ μὴ εὐδοκιμήσῃ Πελοπν. (Ἀχαῖα Γύθ.): Ρε ἀχαῖρωτε, τί μὲ τουραγῆς; Ἀχαῖα.

ἀχαλάετος ἐπίθ. Πόντ. (Ὁφ. Τραπ.) ἀχαλάετος Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. χαλαένω.

Ἀκασσιτέρωτος, ἀγάνωτος ἔνθ' ἄν.: Ἀχαλάετον ὁκεῦος Οἶν. Ἀχαλάετα ὁκεῦᾶ Τραπ.

ἀχαλαζοχτύπητος ἐπίθ. Θράκ. (Ἐπιβάτ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ-, τοῦ οὐσ. χαλάζει καὶ τοῦ ρ. χτυπῶ.

Ὁ μὴ προσβληθεὶς ὑπὸ χαλάξης: Ἀχαλαζοχτύπητα μέρη.

ἀχαλάρωτος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χαλάρωτός < χα-λαρώνω.

Ὁ μὴ χαλαρωθεὶς ἔνθ' ἄν.: Ἀχαλάρωτο ζωνάρι-σκοινὶ κττ. σύνηθ.

ἀχάλαστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Ὁφ. Τραπ.) ἀχάλαστους βόρ. ἰδιώμ. ἀχάλατος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Σάντ.) ἀχάλατος Μακεδ. (Βλάστ. Καστορ. Σισάν. κ.ά.) Στέρελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. κ.ά.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀχάλαστος.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ μὴ χαλασθεὶς, ὁ μὴ καταστρα-φεὶς, ἄρτιος, ἀκέραιος κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ.): Ἀχάλαστος δρόμος-κῆπος-τοῖχος κττ. Ἀχάλαστο βιβλίο-σπίτι-τραπέζι κττ. κοιν. β) Ὁ μὴ δυνάμενος

νὰ καταστραφῇ, στερεός, ἰσχυρὸς κοιν.: Ἀχάλαστος πύρ-γος. Ἀχάλαστο κάστρο-φρούριο κττ. Ἀχάλαστο χρῶμα. Ἀχά-λαστα παπούτσι-ροῦχα. γ) Ὁ προωρισμένος νὰ κατεδα-φισθῇ ἀλλὰ μὴ κατεδαφισθεὶς ἀκόμη πολλαχ.: Τοῖχος ἀχά-λαστος. Σπίτι ἀχάλαστο. 2) Ἐπὶ παρθένου, ἀδιακόρευτος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ὁφ. Τραπ.): Κορίτσι ἀχάλαστο σύνηθ.

3) Ὁ μὴ διαλυθεὶς, ὁ μὴ ἀποσυντεθεὶς, ἐπὶ νεκροῦ Μακεδ. (Βλάστ. Βογατσ. Καστορ. Σισάν. κ.ά.): Τὸν βρῆ-καν ἀχάλαστον Βογατσ. Νὰ βγῇς ἀχάλατος! (ἀρά) Σισάν. Συνών. ἀδέξιος (Π) 1, ἀκατάλυτος 2, ἀκέραιος 1 γ, ἄλειωτος 1 β, ἄλυτος 4. 4) Ὁ πολὺ ἰσχυρὸς ἐξ ἀσθε-νείας ἢ λύπης Μακεδ. (Αὐγερ. Βλάστ.) 5) Ὁ μὴ φονευ-θεὶς, ἰδίως διὰ σφαγῆς σύνηθ.: Μόνο τοῖς γυναῖκες ἄφησαν ἀχάλαστες οἱ ληστές, τοὺς ἄλλους τοὺς χάλασαν. 6) Ὁ μὴ ἀποβουτυρωθεὶς, ἐπὶ τυροῦ Πελοπν. (Λακων.): Γνωμ. Ἀχάλαγο τυρὶ, τί τὸ θῆς τὸ βούτυρο (ὅτι ὁ μὴ ἀποβουτυ-ρωθεὶς τυρὸς εἶναι παχὺς ὡς βούτυρον). 7) Ὁ μὴ τυ-γηθεὶς, ἐπὶ ἀμπέλου, μελισσίου κττ. Θράκ. (Αἰν.) 8) Ὁ μὴ ἀνταλλαγείς μὲ μικρότερα νομίσματα, ἐπὶ νομίσματος σύνηθ.: Ἐχω ἕνα πεντοχίλιον ἀχάλαστο, δὲ βρίσκω νὰ τὸ χαλάσω. β) Ὁ μὴ δαπανηθεὶς, ἐπὶ χρημάτων σύνηθ.: Ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες μοῦ 'μειναν ἀχάλαστες, θὰ τοῖς χαλάσω καὶ αὐτές. Αὐτὸς ἔχει ὅλα του τὰ λεφτὰ ἀχάλαστα. 9) Ἐνεργ. ὁ μὴ καταστρέφων τι Μύκ.: Ἀχάλαστος ἄνθρωπος, δὲ χαλᾷ τὰ ροῦχα του.

Β) Μεταφ. 1) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ καταστραφῇ οἰ-κονομικῶς Ἦπ.: Ἀχάλατος νοικοκύρις. 2) Ἀσυλλόγι-στος, ἄμυαλος Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Κλών. Λιδορίκ.): Βρὲ ἀχάλαγι, τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ κάμ'ς; Αἰτωλ. Νὰ χαθῇς ἀχά-λαγι! Ἀράχ. Δὶπ ἀχάλατους εἶσι, κακονμοῖρ' αὐτόθι. β) Ὁ μὴ προοδευτικὸς, ὁ ἀνεξέλικτος Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀχάλατους κόσμους.

ἀχάλεῖτε ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. χαλεῖτέ.

1) Ἐπὶ ὑφάσματος, ἀλεύκαστος. Ἀντίθ. χαλεῖτέ. 2) Μεταφ. ἀκάθαρτος.

ἀχάλευτος ἐπίθ. Ἦπ.—Λεξ. Δημητρ. ἀχάλιφτους Μακεδ. (Βογατσ.) Στερελλ. (Ναύπακτ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χαλεύτός < χα-λεύω.

1) Ὁ μὴ ζητούμενος, ἀζήτητος Μακεδ. (Βογατσ.) Στερελλ. (Ναύπακτ.)—Λεξ. Δημητρ.: Τὰ δανεικὰ μὴν τ' ἀ-φρίνης ἀχάλευτα Λεξ. Δημητρ. || Φρ. Ἀχάλιφτον νὰ γέθ' (ἐπὶ φαρμάκου) Ναύπακτ. Ὁ γιαντρός, ποῦ ἀχάλευτος νὰ 'ναι Λεξ. Δημητρ. || Γνωμ. Σὲ πανηγύρι σ' ἔκλειψαν, ἀχάλευτος ὁ κλέφτης Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀγύρευτος 3, ἀχρεία-στος. β) Οὐσ., διάβολος Λεξ. Δημητρ. 2) Ἀπερι-ποίητος Ἦπ.

ἀχαλινάρωτος ἐπίθ. Σύμ.—Λεξ. Μπριγκ. Πρω. Δη-μητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χαλινάρωτός < χαλινάρωνω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ ἄνευ χαλινου, ἀσυγκράτητος, δυσήνιος Σύμ.—Λεξ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. Συνών. ἀχαλίνωτος 1.

2) Ἀκρατὴς τῆς γλώσσης, ἀθυρόστομος Σύμ.—Λεξ. Δημητρ.: Ἀχαλινάρωτο στόμα Σύμ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀ-τσαλιάρης, ἔτι δὲ ἀφραγόστομος, ἀχαλίνωτος 1 β.

ἀχαλίνωτος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Ἀνδρ. Κάλυμν. Κάρπ. ἀχαλίνουτε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀχαλίνωτος.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ χαλινάγω-γῇ, ὁ ἄνευ χαλινου σύνηθ. καὶ Τσακων.: Ἀχαλίνωτος

